

wpł.
dn. 17. 10. 2012
L.dz. 47442/m



ZWIĄZEK ARTYSTÓW SCEN POLSKICH

00-536 Warszawa, Al. Ujazdowskie 45
tel.: 0 22 696 79 00 do 33 fax.: 0 22 696 79 09

Warszawa, dnia 15 października 2012 roku

d. Dz. 97/12

**Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Departament Własności intelektualnej i Mediów
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa**

W związku z faktem przekazania do konsultacji społecznych projektu „Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych na potrzeby ich wykorzystywania na internetowym polu eksploatacji na rynku wewnętrznym” Związek Artystów Scen Polskich z siedzibą w Warszawie („ZASP”) prosi o przyjęcie poniższych uwag.

1. ZASP podtrzymuje stanowisko odnośnie projektu Dyrektywy jakie zostało zaprezentowane we wspólnym stanowisku organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi oraz innych organizacji skierowanych do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w piśmie z dnia 15 października 2012 roku.
2. Biorąc pod uwagę treść, zaproponowane zasady i rozwiązania projektu Dyrektywy dotyczące zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi - ZASP co do zasady wskazuje na konieczność zaniechania dalszych prac na podstawie obecnego projektu Dyrektywy i podjęcia działań przeciwdziałających uchwaleniu tej Dyrektywy. W naszej ocenie ewentualne prace polegające na modyfikacji poszczególnych istniejących zapisów projektu Dyrektywy biorąc pod uwagę treść i kształt obecnego projektu Dyrektywy jest bezcelowe i może doprowadzić do przyjęcia jeszcze gorszych rozwiązań i zapisów.
3. W opinii ZASP, nie istnieje potrzeba uchwalenia Dyrektywy o tak szczegółowych rozwiązaniach, niezasadnie i nadmiernie ingerującej w sposób funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania („OZZ”). Ewentualna przyszła regulacja, o ile w ogóle powinna powstać, powinna uwzględniać zasadę pomocniczości i proporcjonalności, przy zagwarantowaniu poszanowania podmiotów praw autorskich i praw pokrewnych i respektowaniu różnorodności kulturowej.
4. Podnieść jednocześnie należy, iż niektóre z rozwiązań i idei z projektu Dyrektywy są faktycznie realizowane w praktyce polskich OZZ.

5. Projekt Dyrektywy zawiera zbyt szczegółowe rozwiązania dotyczące struktury i funkcjonowania OZZ. W związku z tym pojawia się poważna wątpliwość, czy będzie można tego typu zapisy wdrożyć do wszystkich systemów prawnych, gdzie modele OZZ i zbiorowego zarządzania są zróżnicowane i opierają na specyfice i tradycji poszczególnych państw.
6. Projekt dyrektywy nie uwzględnia utrwalonych już odrębności w funkcjonowaniu OZZ w poszczególnych krajach, jak również nie uwzględnia odrębności pomiędzy poszczególnymi OZZ. Modele OZZ w krajach członkowskich są różne, są to stowarzyszenia, związki zawodowe, spółki prawa handlowego. Sama definicja „organizacji zbiorowego zarządzania” zawarta w art.3 projektu Dyrektywy stanowiąca, iż zarządzanie prawami autorskimi lub pokrewnymi „stanowi” dla OZZ „jej jedyną lub główną działalność” – budzi w tym zakresie zastrzeżenia. W praktyce niektórych polskich OZZ, jako stowarzyszeń twórczych, działalność w zakresie zbiorowego zarządzania jest bardzo ważną, ale nie jedyną sferą działalności. Stowarzyszenia te prowadzą bowiem szeroką działalność w celu realizacji celów statutowych, związanych z kulturą, jej ochroną i promowaniem, ze środowiskami twórczymi, ochroną ich praw również w innych sferach niż zbiorowe zarządzanie.
7. Polski model funkcjonowania OZZ opiera się na założeniu, iż organizacjami zbiorowego zarządzania są stowarzyszenia zrzeszające twórców, artystów wykonawców, producentów lub organizacje radiowe i telewizyjne, których statutowym zadaniem jest zbiorowe zarządzanie i ochrona powierzonych im praw autorskich lub praw pokrewnych oraz wykonywanie uprawnień wynikających z ustawy. Polskie OZZ są stowarzyszeniami, których działalność opiera się o ustawę Prawo o stowarzyszeniach oraz ustawę o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Projekt Dyrektywy tymczasem biorąc pod uwagę proponowane rozwiązania traktuje OZZ jako podmioty prawa handlowego, z mechanizmami i rozwiązaniami specyficznymi dla takich podmiotów.
8. Zasadnicze zastrzeżenia i wątpliwości budzą proponowane rozwiązania dotyczące zasad członkostwa w OZZ, struktury OZZ, zasad zarządzania wynagrodzeniami autorskim. Proponowane rozwiązania projektu Dyrektywy dotyczące struktury OZZ i zasad działania nie są zgodne z polskim prawem o stowarzyszeniach.
9. Projekt Dyrektywy zawiera szereg ograniczeń i zobowiązań nałożonych na OZZ. Nie zawiera natomiast takich zapisów w stosunku do użytkowników utworów/przedmiotów praw pokrewnych, które ułatwiałyby prowadzenie zbiorowego zarządzania. Projekt Dyrektywy nie przewiduje jakichkolwiek instrumentów i mechanizmów dających OZZ gwarancje wywiązywania się przez użytkowników praw z ich obowiązków wynikających z faktu eksploatacji przedmiotów praw autorskich/praw pokrewnych. Takie rozwiązanie wskazuje na brak zachowania symetrii w relacjach użytkownik praw – organizacja zbiorowego zarządzania.
10. Projekt Dyrektywy nakłada obowiązek wyrażnej, pisemnej zgody ze strony uprawnionego na zarządzanie jego prawami i nie uwzględnia tym samym kwestii licencji ustawowych, działania OZZ na zasadzie negotiorum gestio, obowiązkowego pośrednictwa właściwej OZZ przy pobieraniu wynagrodzeń przewidzianego przepisami ustawy, na podstawie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa.

11. Projekt dyrektywy przewiduje możliwość upoważnienia przez podmiot praw autorskich/praw pokrewnych wybranej OZZ do zarządzania prawami, w wybranych przez siebie państwach członkowskich, bez względu na państwo członkowskie miejsca zamieszkania lub siedziby OZZ i podmiotu praw autorskich/pokrewnych oraz bez względu na przynależność państwową podmiotu praw autorskich/pokrewnych i OZZ. Taki model stwarza niebezpieczeństwo „rozpłynięcia” się polskiego repertuaru w repertuarze innych krajów i braku jego właściwej, odpowiedniej ochrony i na odpowiednim poziomie.
12. Proponowane rozwiązania w zakresie obowiązków informacyjnych OZZ są zbyt rozbudowane, zawierają szereg obowiązków, które wykraczają poza konieczną transparentność i przejrzystość OZZ, będą utrudniać działalność OZZ i zwiększać koszty ich działalności co będzie miało wpływ na ostateczną wysokość wypłacanych wynagrodzeń na rzecz podmiotów uprawnionych. Transparentność OZZ jest jak najbardziej uzasadniona, co ma zresztą swój wyraz w aktualnie obowiązujących w Polsce w tym zakresie przepisach prawa. Powinna ona dotyczyć przejrzystości wobec organów nadzorczych nad OZZ, wobec podmiotów uprawnionych, natomiast nie powinna ona mieć nieograniczonego charakteru, z powszechnym dostępem do wszelkich danych, co przecież może naruszać prawa osób reprezentowanych przez OZZ.
13. Proponowane rozwiązania Dyrektywy z uwagi na ich charakter znacznie zwiększą koszty inkasa i repartycji, a tym samym pomniejszy wynagrodzenia wypłacane po potrąceniu tych kosztów uprawnionym podmiotom. Tytułem przykładu: projekt Dyrektywy nakłada obowiązek przynajmniej raz do roku przeprowadzania walnego zgromadzenia członków danej OZZ (art.7 Dyrektywy). W praktyce wielu organizacji (w tym ZASP) liczącej tysiące członków, przeprowadzenie takich zgromadzeń z taką częstotliwością wiązałoby się z olbrzymimi kłopotami organizacyjnymi, wysokimi kosztami, niezależnie od kwestii sprawności i możliwości przeprowadzenia takiego zgromadzenia, podejmowania na nim uchwał etc.
14. Zaproponowane w Dyrektywie reguły dotyczące postępowania z niewypłaconymi na rzecz uprawnionych środkami (art.12.2.projektu Dyrektywy) budzą wątpliwość w świetle przepisów prawa polskiego w zakresie przedawnienia roszczeń majątkowych (art.118 kodeksu cywilnego).

Reasumując, biorąc pod uwagę powyższe zastrzeżenia i uwagi, konieczne jest podjęcie działań przez rząd polski, mających na celu spowodowanie zaniechania dalszych prac nad przedmiotowym projektem Dyrektywy.

Z poważaniem

DYREKTOR GENERALNY

Andrzej Gajewski

PREZES ZASP
Olgieta Lukaszewicz
Olgieta Lukaszewicz